

Brussel, 25 maart 2019

Nieuwe studie Infrabel toont onthutsende cijfers over gevaarlijk gedrag op Belgisch spoorwegdomein

Bijna helft deelnemers negeerde voorbij half jaar verkeersregels aan overwegen

Een doorgedreven studie naar het gedrag van mensen op het spoorwegdomein onthult verbijsterende resultaten. 46% van de ondervraagden negeerde de voorbij 6 maanden de verkeersregels aan overwegen en 14% van de deelnemers deed in dezelfde periode aan spoorlopen. Erger nog, uit analyse blijkt dat 77% van deze mensen de verkeersregels aan overwegen zouden overtreden als de gelegenheid zich zou voordoen. Bij de spoorlopers is dat 55%. Levensgevaarlijk! Daarom lanceert Infrabel, met steun van de overheid, de spoorwegpolitie en Securail “Railspect”. Een Nationaal Actieplan om gevaarlijk gedrag op het Belgische spoorwegdomein aan te pakken.

Gevaarlijk gedrag op spoorwegdomein = maatschappelijk probleem

Uit een nieuwe studie bij **1.000 Belgen**, die in de buurt van een overweg wonen en/of die af en toe met de trein reizen, blijkt dat bijna de **helft** (46%) van de **ondervraagden** het voorbij half jaar de **verkeersregels aan een overweg overtrad**. Bijvoorbeeld bewust het rode licht negeerden of onder de slagboom kruipen. De enquête deed ook onderzoek naar spoorlopen. Van alle deelnemers gaf **14%** toe dat ze de **laatste 6 maanden op, over of naast de sporen** liep waar dat niet mag. Eind vorig jaar gaf Infrabel de opdracht voor de online enquête aan GfK, een van de grootste marktonderzoeksorganisaties ter wereld.

Verdere ontleding van de cijfers toont een **nog verontrustendere trend**. Meer dan 3/4^e (**77%**) van de **ondervraagden** zou de **verkeersregels aan een overweg negeren als de gelegenheid zich zou voordoen**. Bij de **spoorlopers** is dat meer dan de helft (**55%**). Deze mensen ervaren geen enkele remming om dit soort van levensgevaarlijk gedrag te stellen. Ze behoren tot de zogenaamde **risicogroepen** in het onderzoek. Onbegrijpelijk, zeker met de jaarcijfers 2018 in het achterhoofd. Tijdens spoorlopen en bij ongevallen aan overwegen vielen vorig jaar liefst **13 doden en 9 zwaargewonden**. Daarnaast veroorzaakte het ook **8u vertraging per dag** voor het treinverkeer.

Smartphone zombies langs de sporen

Voor de overwegen werden de deelnemers opgedeeld in 4 categorieën: “Dangerous Doers (18%)”, “Unconscious Crossers (24%)”, “Opportunistic Crossers (35%)” en “Risk Avoiders (23%)”. De eerste 2 categorieën zijn jongeren en mensen van middelbare leeftijd die grotendeels uit Vlaanderen komen. Ze vinden hun gedrag ongevaarlijk. Uit de studie blijkt dat heel wat jongeren onvoldoende opletten aan een overweg omdat ze te veel kijken naar het scherm van hun smartphone, de zogenaamde **“smartphone zombies”**. Het gedrag van deze twee doelgroepen (samen goed voor 42%) kan beïnvloed worden door sensibilisering. De opportunistische overstekers (35%) overtreden bewust de verkeersregels. Zij passen zich niet aan door sensibilisering. Hier past enkel repressie nog. De laatste groep, de risico vermijders (23%) houdt zich aan de regels. Hier gaat het meestal om gepensioneerde mannen.

Ook de spoorlopers werden opgedeeld in 4 categorieën: “Unconscious Trespassers (8%)”, “Social Trespassers (15%)”, “Rebelling Risk Takers (32%)” en “Conscious Conformers (45%)”. Uit de studie blijkt dat de onbewuste- en sociale spoorlopers hun gedrag niet gevaarlijk vinden, ze denken dat ze de risico’s goed kunnen inschatten of ze doen het omdat anderen het doen. In deze twee categorieën zitten meestal werkzoekenden en studenten, vaak uit Vlaanderen en het gaat om zowel mannen als vrouwen. Deze

Woordvoerder Infrabel: thomas.baeken@infrabel.be

Tel. +32 491 72.44.74

mensen (23% van de ondervraagden) zijn vatbaar voor sensibiliseringscampagnes. De zogenaamde rebellerende risiconemers (32% van de ondervraagden), is volgens de studie niet meer te bereiken met bewustmakingsacties. Hier gaat het vooral om jongeren en mensen van middelbare leeftijd. Mannen en vrouwen die weten dat spoorlopen gevaarlijk is, maar het toch doen. Hier helpt enkel nog repressie (boetes). Een lichtpunt zijn de bewuste conformeerders, goed voor 45%. Hier gaat het vaak om gepensioneerden. Bedoeling is om deze mensen in de toekomst een soort van ambassadeursrol te laten opnemen. Zij geven het goede voorbeeld.

Rail + Respect = RAILSPECT

De studie bewijst dat gevaarlijk gedrag op het spoorwegdomein echt een **maatschappelijk probleem** is. Infrabel kan dit niet alleen aanpakken. Daarom lanceert de infrastructuurbeheerder, met steun van de federale overheid, de spoorwegpolitie en Securail (NMBS), een nieuw actieplan: **RAILSPECT**. Doel is om het gevaarlijk gedrag van mensen op het spoorwegdomein te veranderen. Minder spoorlopers en minder ongevallen aan overwegen. Het plan bestaat uit **3 pijlers. Preventie, sensibilisering en repressie**.

Preventieve maatregelen: blocking back en ledverlichting slagbomen

Onder de noemer voorkomen is beter dan genezen, zet Infrabel in op een paar nieuwe maatregelen die het gevaarlijk gedrag op het spoorwegdomein moeten tegengaan. Het gaat om twee **testprojecten** die in 2019 en 2020 zullen uitgerold worden. Het eerste initiatief zijn de zogenaamde **blocking back panelen**. Dat zijn waarschuwborden die bestuurders van wegvoertuigen eraan moeten herinneren dat ze de overweg niet mogen oprijden als ze die niet in één keer kunnen oversteken. Je mag de overweg (net zoals bij een kruispunt op de weg) niet blokkeren. Want als er een trein aankomt en de slagbomen gaan naar beneden dan raak je ingesloten en is de kans op een aanrijding zeer groot. Deze blocking back panelen zullen aan 18 overwegen (10 in Vlaanderen en 8 in Wallonië) geplaatst worden. Voor het tweede testproject wil Infrabel de **zichtbaarheid** van zijn **overwegen vergroten** door de **slagbomen** uit te rusten met **ledverlichting**.

Daarnaast wordt er uiteraard ook verder ingezet op de bestaande maatregelen zoals het plaatsen van afsluitingen, struikelmatten en bewakingscamera's. Begin van dit jaar besliste Infrabel ook om elke publieke overweg met actieve signalisatie (1.429 overwegen) uit te rusten met een speciale "identiteitssticker" waarop het nummer van de overweg en de spoorlijn staat, maar ook de straatnaam en de gemeente. Hierdoor kunnen weggebruikers en buurtbewoners sneller alle info aan de hulpdiensten geven. De stickers zullen vanaf deze zomer worden aangebracht.

Jeroom Slagboom: New Kid On The Block

Veel mensen kunnen dus nog bereikt worden. **23% van de deelnemers, die al illegaal over de sporen liepen, is vatbaar voor sensibilisering**. Wat betreft de **overwegen** staat zelfs **42% van de ondervraagden open voor bewustmaking**. Daarom lanceert Infrabel, in eerste instantie, een nieuwe sensibiliseringscampagne rond overwegen. Hiervoor kruipen we in de huid van... een slagboom. Onze spoorinfrastructuur krijgt dus een smoel: **Jeroom Slagboom**. (www.infrabel.be/jeroomslagboom). Via hem vertellen we een emotioneel verhaal vanuit het standpunt van "den bareel" die zo vaak genegeerd wordt. Dit voorjaar volgt nog een tweede, spraakmakende campagne die zich zal richten naar de nog andere te sensibiliseren doelgroepen.

Wie niet horen wil, zal het voelen ... in de portefeuille

Wanneer sensibiliseren niet meer helpt, is er nog **repressie**. Bedoeling is om te blijven inzetten op controles door politie en **Securail**, de **veiligheidsdienst** van **NMBS**. In een eerste fase zal de **spoorwegpolitie controles** uitvoeren aan de verschillende **hotspots** op het Belgische spoorwegdomein. Overtreders krijgen nog een laatste verwittiging. Zware overtredingen worden wel niet door de vingers gezien. Tijdens een tweede fase zal de politie dezelfde hotspots controleren, maar dan in burger. Wie dan een overtreding begaat, krijgt een boete. Overtreders riskeren **zware geldboetes** die kunnen oplopen **tot duizenden euro's**.